

Balázs László

Kommunikáció szakos hallgatók a képzésükről

Az Eszterházy Károly Főiskolán 1995-ben indult kommunikáció szakos képzés levelező, másoddiplomás formában. Eleinte több tanszék együttműködésének keretében, majd 1998-tól önálló tanszékként. Ekkor váltotta föl a lineáris elrendezésű oktatást a moduláris. Ebben az évben a hallgatók létszáma még alig érte el a 15–20 főt. A nagy változás 2001-ben következett be: mind a két képzési formában 40-40 fővel indult az első évfolyam, majd a következő évben nappali tagozaton a hallgatók létszáma már elérte a 140 főt. (H. Varga 2002, 210–215)

A tanszék életében a kétszakosság eltörlése és az új BA képzési forma bevezetése újabb fordulóponthoz vezetett. 2006 szeptemberében 58 elsőévessel indult el az új, hároméves bolognai rendszerű képzés, melyhez ekkor már nem társult plusz szak. A hallgatók arra az egy szakra jelentkeztek, mely igazán érdekli őket, esetünkben a kommunikáció és médiatudomány.

A Kommunikáció Tanszék közel tízéves múltja alatt kialakított egy sajátos képet a hallgatókban, mellyel kapcsolatban csekély visszajelzést kapunk. Kutatásom célja, hogy megvizsgáljam a hallgatók beállítottságát. Milyen véleménnyel vannak az oktatásról, a követelményrendszerről, a tanszékről. A kérdések megválaszolására kérdőívet állítottam össze, melyet összesen 281 hallgató töltött ki. Ebből 131 levelezős és 150 nappalis képzésben vesz részt. A válaszadók között 86 első-, 94 másod-, 80 harmad-, 15 negyedéves és 5 „továbbszolgáló” volt. A megkérdezés időpontja miatt a negyedévesek többsége nem tudott részt venni a felmérésben, mivel külső gyakorlatukat töltötték.

A kérdőívek alapján vertikális – az összes hallgatót érintő – és horizontális – évfolyamonkénti – elemzést végzek. Az összes hallgatóra kiterjedő vizsgálódást négy kérdés köré lehet csoportosítani. Ez alapján a következőket vizsgálom:

- Kik járnak kommunikáció szakra, nemre, korra, lakhelyre vonatkozóan ?
- Választ keresek arra a kérdésre, hogy vajon miért a kommunikációt választották a hallgatók, és miért pont Egert.
- Érdekelnek a hallgatói elvárások a tanulmányok megkezdése előtt, valamint a jelenlegi beállítottságuk, véleményük – a képzés erősségei, gyengeségei.
- Végezetül pedig a tantárgyak közötti sorrendet állítom fel a hallgatói visszajelzések alapján.

* Elhangzott az EKF Kommunikáció Tanszékének szakmai vitáján 2006. május 27-én.

A horizontális vizsgálat kapcsán az egyes évfolyamokat vizsgálom több szempontból: szakirányválasztás, kedvenc tantárgyak, miért ezt a képzést választotta, milyen véleménnyel van a szakról. E vizsgálat célja az évfolyamok közötti véleményváltozások, specifikációk kimutatása.

A későbbi elemzésekhez fontos megemlítenem, hogy a szakról való vélekedést (erősségek, gyengeségek, jelenlegi vélemény), valamint az elvárásokra vonatkozó kérdéseket nyitott formában tettem fel, így ezek teljes egészében a hallgatók gondolatait tükrözik.

Vertikális elemzés

Kik járnak kommunikáció szakra?

A kommunikáció szakos képzés kifarrottságát mutatja, hogy hallgatóink az ország egész területéről érkeznek hozzánk. Természetesen a többség a főiskola közvetlen vonzáskörzetéből – Egerből, Heves megyéből, valamint Északkelet-Magyarország területéről – utazik a csillagok városába, azonban – ahogy azt a táblázat is mutatja – hallgatóink közel egyharmada (30%) érkezik az ország egyéb területeiről, többségük a fővárosból.

	Gyakoriság	Százalék
Budapest	55	19,6
Eger	24	8,5
Heves megye	13	4,6
Északkelet-Magyarország	151	53,7
Délkelet-Magyarország	12	4,3
Északnyugat-Magyarország	11	3,9
Délnyugat-Magyarország	2	0,7
Külföldi	2	0,7
Nem válaszolt	11	3,9
Összesen	281	100,0

Jogosan gondolhatnánk, hogy e hallgatók azért jöttek Egerbe, mert Budapesten már nem volt számukra hely, de ahogy azt később látni fogjuk, a szakon tanulók jelentős része első helyen jelölte az egeri főiskolát.

A főiskolán, hasonlóan a többi tanárképzésben részt vevő intézményhez, kimagaslóan magas a nők aránya. Ez a tendencia az egyéb, nem tanári szakoknál is kimutatható, köszönhetően a több évig tartó kötelező kétszakosságnak. Jelenleg a hallgatók 75,8 %-a nő, és csak 22,4 %-a férfi. A nemek megoszlása nappali és levelező tagozaton hasonló arányokat mutat, mégis a nappali tagozatosak között „könnyebb” fűt találni. Érdekes áttekinteni a hallgatók eloszlását az új kötelező egyszakos (BA)

képzésben. Ebben a képzésben, mentesülve a kötelező szakpártól, mindenki saját akarata szerint választhatott. A számokat vizsgálva tapasztalhatjuk, hogy a nemek eloszlásának aránya a 2007-es évben sem változott, maradt a 3:1 a nők javára. Függetlenül a képzés formájától és a tagozattól – a 2006/2007-es tanév kapcsán – megállapítható, hogy a kommunikáció szak elsősorban női hallgatókat vonz.

Korosztály tekintetében három kategóriát tudunk megkülönböztetni. Az első kategóriában – 20–22 év között – a megkérdezettek 52,2%-a tartozik. A másodikat a 19, 23–24 évesek alkotják 24,1%-kal. A harmadik helyen találhatók az eddig nem említett korosztályok – 18–42 év között – mindegy 23%-kal. A nappali tagozatos képzésben résztvevők 97%-a 18 és 23 év közé esik, ezzel szemben a levelező képzésben tanulóknak kicsivel kevesebb mint a fele tartozik ebbe a korosztályban.

Miért a kommunikáció szakot választották, miért Eger?

Ahogy arra már korábban utaltam, a megkérdezettek jelentős része – több mint 65%-a – első helyen jelölte az egeri kommunikáció szakot. Emellett 16,7% második, 10,3% pedig harmadik helyen jutott be intézményünkbe. A felvettek mellett akadnak olyan hallgatóink is, akik más intézményből jelentkeztek át Egerbe. Az intézménybe való jelentkezések sorrendjének eloszlása már bizakodásra ad okot. Láthatjuk, hogy sokak számára az egeri képzés szerepel az első helyen, de vajon miért akarnak a diákok kommunikációt tanulni, és miért pont Egerben?

Nézzük először a kommunikáció szakot.

A hallgatók kombinált kérdésformában találkoztak ezzel a kérdéssel – ahogy azt a mellékelt ábra is mutatja – melynél több választ is meg lehetett adni, így azok összessége meghaladja a megkérdezett hallgatók számát. Az egyes válaszok előfordulásának gyakoriságát vizsgálva a négy plusz egy válasz sorrendje a következő:

Az első helyen a média világa iránti érdeklődés áll 53%-kal (164)¹. Nappali tagozaton a hallgatók több, míg levelezőn kevesebb, mint fele döntött ezen megfontolásból.

A második helyen a helyes kommunikáció elsajátítása áll. Levelezőn és nappalin összesen 50-szer fordult elő, míg a harmadik helyen szereplő kötelező szakpár (37) és a divat hatása (39) együttesen 76-szor. A megkérdezettek között még jelentős számban találhatunk olyan hallgatót, aki a kötelező kétszakosságban kezdte meg tanulmányait, és mivel valamit fel kellett venni, így szakpárként a kommunikációt választotta. A megkérdezettek közül 24 nappali tagozatos és 13 levelezős válaszolt így.

A negyedik helyen az „egyéb” kategória található, melyek közül a teljesség igénye nélkül idézek néhányat:

¹ A zárójelben lévő szám az adott elvárás megjelenésének gyakoriságát jelzi.

Nappalis

„Jól jön a másik szak mellé (gazdismeret).”
„Sportriporter szeretnék lenni.”
„Mert engem a PR érdekel.”
„Előtte IKO-s voltam.”
„Szakváltás után úgy gondoltam, ez a szak a megfelelő a számomra, mivel az újságírás felé kacsintgattam.”

Levelezős

„Közel áll hozzám ez a szak.”
„Munkaköröm miatt.”
„A később választandó szakirány miatt. (PR)”
„Kiegészítésként a másik szakhoz.”
„Érdekel az írás minden területe.”
„A nyomtatott sajtó szakirány miatt, hogy kipróbáljam magam az újságírásban.”

A hallgatók többségét a képzés színvonala vonzotta az egri kommunikáció, mai nevén kommunikáció és médiatudományi szakra, de emellett fontos szempontként tüntetik fel a távolságot, valamint a város szépségét.

Milyen elvárásokkal érkezett Egerbe, milyen véleménnyel van most a szakról?

E két kérdést – mint ahogy azt már korábban említettem – a hallgatók saját szavaikkal válaszolták meg. Egy-egy válasz több érvet és véleményt is tartalmazott, így a 281 helyett 321 választ kaptam, így itt sem az egyes hallgatók véleményét vizsgálom, hanem az egyes válaszok/elvárások megjelenésének gyakoriságát.

A válaszlehetőségek sokasága ellenére – mind a két kérdés esetében – el tudunk határolni három kategóriát, melyekkel a válaszok körülhatárolhatók. Ezen kategóriákkal az adott válaszok általánosságát, súlyát szeretném érzékeltetni.

Vizsgáljuk először az előzetes elvárásokat:

I. kategória

Színvonalas oktatás,
felkészült tanárok (106)

II. kategória

Nem volt elvárása (46)
Diploma megszerzése (40)
Használható tudás (33)

III. kategória

Médiáról mindent megtudni (25)
Komm.-ről mindent megtudni (20)
Elhelyezkedést garantáló képzés (16)
Gyakorlatias képzés (15)
Diákélet, ismerkedés (12)

Természetesen akadtak olyan válaszok, melyek csupán egyszer-kétszer fordultak elő. Mivel ezekből a válaszokból – ritka előfordulásuk miatt – nem következtethetünk általánosságokra, nevezzük ezeket kategórián kívülieknek.

Ezek a következők: szakosodás (3); város megismerése (2); lehetőség a tanulás-munka összehangolására (1); hallgatóbarát oktatás (1); könnyebb lesz levelezőn végezni (1).

Mielőtt bármilyen következtetéseket levonnánk, először nézzük meg, milyen véleményük van most a hallgatóknak, megfelelünk-e az elvárásoknak. Hasonlóan az előzőhöz, itt is három plusz egy kategóriát állítottam fel:

I. kategória	II. kategória	III. kategória
Elégedett (107)	Minőségi oktatás (44)	Nehéz (26)
	Nagyon tetszik (42)	Tájékozatlanság hiánya (24)
	Több gyakorlat kell, túl sok az elmélet (32)	Érdekes (23)
		Csalódott (11)

Kategórián kívüliek: jó közösség (6); merev a rendszer (6); túlsúfolt a képzés (4); nem hallgatócentrikus (3); levelező képzés nincs a nappali színvonalon (3); távol áll tőlem (2); szereplés hiánya (1); hallgatók között nincs összetartás (1); idegen nyelvi képzés hiánya (1); oktatók késnek az óráról (1).

A 281 megkérdezettből 107-en elégedettek. Az adott válaszok között összesen 232-szer fordul elő pozitív vélemény, amennyiben a képzés nehézségét is ide soroljuk. Ezzel szemben sajnos a negatív véleményezés sem elhanyagolható, összesen 67 ilyen választ kaptam.

Amennyiben a hallgatók elvárásait, valamint a későbbi véleményeket vizsgáljuk az előfordulások tükrében, elmondhatjuk, hogy a hallgatók többségének a tanszék azt nyújtotta, amit várt. Ennél mélyebb elemzésbe nem bocsátkoznék, mivel a megkérdezettek többségénél a két kérdésre adott válasz nem volt összhangban. Ahol ki-mutatható a kapcsolat, ott egyértelmű válaszokat kaptam: csalódott vagy elégedett, az elvárásainak megfelelt. A hallgatók ezekre a kérdésekre általánosságokkal válaszoltak. A konkrét erősségek és gyengeségek vizsgálatára a következő két kérdés ad lehetőséget.

Megmaradva a hármas csoportosításnál, a gyengeségeket és erősségeket is ilyen módon ismertetem, külön-külön a nappalis és a levelezős képzésre vonatkozóan.

A 2. táblázatot vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a vélemények – képzéstől függetlenül – jelentős részben fedik egymást. Gyengeségként mind a két képzésben lévők nagy számban említették az elméleti oktatás túlsúlyát, az órarend-összeállítást – ezzel párhuzamban említhetjük az órák ütközését –, valamint ehhez kapcsolhatjuk a szervezéssel, adminisztrációval kapcsolatos problémákat. Fontos kiemelni, hogy a hallgatók – véleményük szerint – több olyan tárgyat kénytelenek tanulni, mely fölösleges.

Erősségek tekintetében mind a két képzésben a színvonalas oktatást és a szakmai hozzáértést nevezték meg a legtöbben, ugyanakkor ellentmondásokra is felfigyelhetünk, hiszen összesen húszan az elméleti oktatást, tizenhatan pedig a gyakorlati képzést írták be, mint a tanszék erősségét.

A táblázatban még találkozhatunk olyan erősségekkel és gyengeségekkel, melyek ritkán fordultak elő, azonban még ha ez csak egyetlen ember véleményét tükrözi is, felhívja a figyelmünket olyan lehetséges problémákra, melyekkel érdemes foglalkozni. Sőt akadnak olyan egyéni vélemények is, melyeket érdekes lett volna részletesebben megvizsgálni.

Melyek a hallgatók kedvenc tárgyai?

A kérdés feltételekor beleestem abba a hibába, hogy nem határoztam meg az adható válaszok számát, így volt olyan hallgató, aki összesen kilenc tantárgyat sorolt fel. Ennek következtében egyes tárgyak nagyon sok „szavazatot kaptak”. Az első öt helyen szereplő tárgy, közel annyi voksot kapott, mind ahány hallgatót megkérdeztem. Összesen harmincöt tárgyat említettek meg a hallgatók, ezekből tizenhetet ötnél kevesebben jelöltek. Ezeket a tárgyakat kihagyom a felsorolásból.

I. kategória	II. kategória	III. kategória
Kommunikációs technikák (134)	Médianyelv (46)	Médiatörténet (14)
	Szakmai tárgyak (39)	Kultúraközi kommunikáció (11)
	Szemiotika (35)	Általános nyelvészet (11)
	Tömegkommunikáció (19)	Kommunikációelmélet (10)
		Üzleti kommunikáció (9)
		Reklámkommunikáció (8)
		Társadalom és művelődéstörténet (6)
		Marketing (5)
		PR és sajtókapcsolatok (5)
		Retorika (5)

Horizontális elemzés

2006-os évfolyam

Összesen 86 első évfolyamos válaszadó volt a hallgatók között, ebből 41 nappali, 45 levelező képzésben vesz részt, ami azt jelenti, hogy a nappalisok közül majdnem mindenkit, míg a levelezős hallgatók közel felét sikerült elérnem.

A bolognai képzésben részt vevő hallgatóinkat elsősorban a média világa iránti érdeklődés (51) csábította kommunikáció szakra, de emellett még szép számmal akadnak olyan növendékek is, akiket a helyes kommunikáció elsajátítása (21) motivált.

Válaszaikat részben igazolja, részben megkérdőjelezi a szakirányválasztásra vonatkozó kérdés. E szerint 40-en PR és sajtókapcsolatok, 27-en az elektronikus sajtó, 14-en a nyomtatott sajtó és 5-en a közéleti kommunikáció szakirányon képzelik el további tanulmányaikat. Ezek alapján feltehető a kérdés: Ki mit ért a média világán? Későbbi tanulmányaik kapcsán ezt is megtanulják.

Az előzetes elvárások közül elsősorban a színvonalas oktatással és a diploma megszerzésével találkozhatunk ezen az évfolyamon. Emellett – az adott válaszok arányában – meglepően magas volt azoknak a száma, akik mindenféle elvárás nélkül érkeztek Egerbe.

Elvárással vagy anélkül, a hallgatók többsége megtalálta számításait, elégedettek az oktatással. Többen kiemelik a minőségi, színvonalas oktatást, melyet erősségként is sokan megjelölnek a szakmai hozzáértés és a gyakorlati képzés mellett. A gyen-

geségekkel kapcsolatban összesen 36 választ kaptam, melyből legtöbben – összesen 8-an – az órarend összeállítását, a Neptunt, míg 7-en a fölösleges tárgyakat jelölték meg.

Mivel őket a II. félévükben kérdeztem meg, így kedvenc tárgyuk megválasztásánál még igen kicsi repertoárból választhattak. A legtöbb „szavazatot” a kommunikációs technikák kapta, melyet a médianyelv követ. A képzeletbeli dobogó harmadik fokára az általános műveltséget fejlesztő tárgyak kerültek, mint például a politológia, szociológia, informatika.

2005-ös évfolyam

A II. évesek közül összesen 94 hallgatót kérdeztem meg, ebből 48 nappali, 46 levelező képzésben vesz részt. Ez megközelítőleg a hallgatók felét jelenti mind a két képzésben.

A felsőfokú tanulmányaikat 2005-ben kezdők között is első helyen a média világának megismerése (53) áll. Második helyen (18) egyéb indokokat soroltak fel, melyek közül korábban már néhányat ismertettem. A harmadik, negyedik helyen a helyes kommunikáció elsajátítása (16) és a kötelező kétszakosság (14) szerepel. Ezen az évfolyamon már találkozhatunk olyan hallgatókkal, akik a kötelező kétszakosság miatt vették fel a kommunikáció szakot. Ők összesen 14-en vannak, valószínűleg a korábbi évfolyamokon növekedni fog a számuk.

Ismét szembeállíthatjuk a média világot és a PR szakirányt, ugyanis a legtöbben – 48-an – jövőre a PR és sajtókapcsolatok szakirányt szeretnék választani. Az elektronikus sajtó és a nyomtatott sajtó közel azonos érdeklődésnek örvendhet az évfolyamon, míg a közéleti kommunikációt az előbbieknél valamivel kevesebben jelölték.

A II. évfolyam elvárásai között is a színvonalas oktatás áll az első helyen, és meglepő módon, az elsősökhöz hasonlóan, itt is sok az olyan hallgató, aki elvárások nélkül jött a szakra. Mindemelllett a diploma megszerzése továbbra is jelentős kíváncsúnak bizonyul. Az előzetes elvárásoknak sikerült megfelelni, azonban többen felvetik a rendszeres tájékoztatás hiányát, valamint a szak nehézségét. Ez utóbbit akár elismerésnek is tekinthetjük.

Az erősségek és gyengeségek vizsgálatával kapcsolatban hangsúlyoznom kell, hogy mind a negatívum, mind a pozitívum kapcsán kevesen nyilatkoztak.

A képzés erősségének a színvonalas oktatást, a szakmai hozzáértést és az elméleti képzést jelölték meg a legtöbben, míg a negatívumok között a kevés gyakorlati óra, a Neptun rendszer és a tárgyak ütközése fordult elő legtöbbször.

A harmadik félévüket lezáró évfolyamnál is a kommunikációs technikák a leg-sikeresebb tárgy, azonban az *általános értelmiséget fejlesztő* tárgyak előreléptek a második helyre. A harmadik és negyedik helyet – még mindig tekintélyes számú szavazattal – a szemiotika és a médianyelv foglalja el.

2004-es évfolyam

Összesen 80-an töltötték ki a kérdőívet. Ebből 46-an nappali, 34-en levelező képzésben vesznek részt. Ez azt jelenti, hogy a nappalisoknál valamivel több, mint a felét, levelezősöknél pedig közel az egész évfolyamot sikerült elérnem.

A többséget, 49 hallgatót a média világa csábította a szakra, míg a kötelező kétszakosság – folyamatosan növekvő tendencia mellett – 16 fővel gyarapította hallgatóink létszámát. A divat hatása már itt is jelentősnek mondható, 13 főt eredményezett.

Ez az évfolyam már túl van a szakirányválasztáson. Vannak olyan hallgatók, akik egyszerre többet visznek, így a jelölt szakirányok meghaladják a megkérdezettek számát. A 2004-es évfolyamon a legtöbben (50) a PR és sajtókapcsolatok szakirányt választották, míg a nyomtatott sajtón 15-en, elektronikus sajtón 14-en tanulnak.

Az évfolyam elvárásai közt a színvonalas képzés szerepelt a legtöbbször (28), majd következtek azok, akik elvárások nélkül érkeztek a szakra (12). Harmadik helyen a minőségi oktatás szerepelt 11 jelöléssel. A többi szavazat további 19 szempont között oszlik meg. Általánosságban elmondható, hogy egy elvárás 1-2 szavazatot kapott. A jelenlegi vélemények alapján továbbra is elégedettséggel tapasztalhatjuk, hogy a többség pozitív válaszával támogatja a képzés jelenlegi rendjét. A vélemények között találunk olyan negatív gondolatokat is, sűrűbb előfordulással, melyeket mindenképpen meg kell említeni. Ilyen a „tájékoztatás hiánya”, melyet összesen 10-en írtak, vagy a sok elméleti óra felrovása 9 hallgató részéről.

Pozitívumként 23-an a színvonalas képzést, 19-en pedig a szakmai hozzáértést jelölték. Igaz, kisebb számban, de az egyéb válaszoknál többször fordul elő itt a gyakorlati hely biztosítása – elektronikus és nyomtatott sajtó kapcsán – vagy a gyakorlati képzés. A negatívumok között ismét a túl sok elméleti képzés áll az élen 24 szavazattal, míg az adminisztrációt 6-an írták. Itt is meg kell említeni, hogy mind az erősségek, mind a gyengeségek kapcsán kevés választ kaptam, így nem lehetett olyan differenciált értékrendet felállítani, mint szerettem volna.

A kedvenc tárgyak kapcsán a vélemények nagyon megoszlanak, habár a kommunikációs technikák 33 jelöléssel ismét a legkedveltebb tárgy. Az eltérő vélemények miatt 8 szavazattal kultúraközi kommunikáció áll a második helyen. A szemiotika és az *általános értelmiséget fejlesztő* tárgyak hasonló szavazattal állnak a harmadik helyen.

2003-as évfolyam

A negyedévesek közül összesen 15 hallgatót sikerült megkérdezni, azonban reprezentatív minta hiányában az évfolyam általános elemzésétől, bemutatásától el kell tekintenem.

Összegzés

Elemzésemben arra törekedtem, hogy bemutassam a hallgatók viszonyát a tanszékhez, mi az, ami megfelelő számukra, mi az, amiben további lépéseket kell tenni. A kérdőív kitöltésével a hallgatók lehetőséget kaptak arra, hogy jelezzék a véleményüket, észrevételeiket. Ezt mindenki a tőle telhető módon meg is tette. Természetesen egy mélyebb kutatás további, pontosabb eredményekkel szolgálhatna a hallgatói beállítottságokról. Mivel ez a felmérés többnyire pozitív visszajelzésekkel zárult, így ettől egyelőre eltekinthetünk. Ugyanakkor az újonnan bekerülő hallgatók között ezen kérdőív továbbvitele minden bizonnyal hasznos lenne a tanszék és a hallgatók számára is.

Kutatásom alapján az alábbi következtetéseket vonhatjuk le.

Az egri kommunikáció szak, ha nem is az egész, de az ország keleti felében keresett és közkedvelt szak, mely a budapesti iskolák mellett is megállja a helyét. Hallgatóink többsége első helyen jelölte a képzést, és ami még ennél is fontosabb, az előzetes elvárásaiknak megfelelt, sőt sokak számára elvárásokon felül „teljesített”.

A hallgatók jelentős része a kommunikációt a média világával azonosítja. Ennek valószínűsíthető oka az, hogy a közéletben a kommunikáció mint tudomány nem tudatosult, nem értelmezhető mint egzakt tudományág. A fogalmi félreértés széleskörű tisztázásához még éveknél kell eltelnie.

A képzés erősségei és gyengeségei a felmérés egyik legfontosabb részét képezték. Az erősségek széles skálája okot ad arra, hogy elégedettek legyünk képzésünkkel, a gyengeségek azonban óva intenek ettől, és felhívják a figyelmet a rendszer egyes hibáira, amelyekre figyelni kell, tenni a megszüntetésükért. Meg kell azt is említenem, hogy a gyengeségek között olyan problémák is felsorakoztak, melyek – a hallgatók részéről – elkerülhetők lennének (például a hallgatók információs szükséglete ki-elégíthető lenne a tanszéki honlap és a hirdető rendszeres követésével).

Mindent együttvéve elmondhatjuk, hogy a kérdőívek kitöltésével a hallgatóink nagymértékben hozzájárultak tanszékünk fejlesztésének, fejlődési irányvonalának meghatározásához. Felhívták a figyelmet olyan apró hibákra, melyek kiküszöbölésével mind a hallgatók, mind a tanszék számára gördülékenyebbé teheti az együttműködést.

Felhasznált irodalom

H. Varga Gyula 2002. *Modul rendszerű kommunikáció szakos oktatás az egri főiskolán*. In: H. Varga Gyula (szerk.): *A kommunikáció: elmélet és gyakorlat*. Líceum Kiadó, Eger.

Melléklet

1. táblázat *A tanszék erősségeinek és gyengeségeinek felsorolása, képzés szerint*
2. táblázat *Évfolyamonkénti összehasonlítás*

K a t e g ó r i a				
	L e v e l e z ő k é p z é s		N a p p a l i k é p z é s	
	Gyengeségek	Erősségek	Gyengeségek	Erősségek
I.	<p>Kevés gyakorlat, túl sok elmélet (21)</p> <p>Adminisztráció (13)</p> <p>Órarend összeállítás – Neptun (10)</p> <p>Szervezés (10)</p>	<p>Színvonalas képzés (38)</p> <p>Szakmai hozzátértés (37)</p>	<p>Kevés gyakorlat, túl sok elmélet (43)</p> <p>Órarend-összeállítás – Neptun (11)</p>	<p>Színvonalas képzés (35)</p> <p>Szakmai hozzátértés (25)</p> <p>Elméleti oktatás (13)</p>
II.	<p>Tantárgyak tüközése (9)</p> <p>Főlöleges tárgyak (8)</p> <p>Kevés kredit – szabadon választható tárgyak hiánya (7)</p>	<p>Gyakorlati képzés (9)</p> <p>Elméleti oktatás (7)</p>	<p>Főlöleges tárgyak (8)</p> <p>Túlzsúfolt, rendszertelen képzés (4)</p> <p>Szereplés hiánya (prezentáció) (4)</p>	<p>Széles tantárgyreperatóár (9)</p> <p>Gyakorlati képzés (7)</p> <p>Gyakorlati hely biztosítása (6)</p>
III.	<p>Kevés informatikai tárgy (4)</p> <p>Kevés óraszám (3)</p> <p>Emberség hiánya (3)</p> <p>Időhiány (2)</p> <p>Záróvizsga nem szakirányos (2)</p> <p>Gyakran változó órarend (2)</p> <p>Levelezőkkel szemben túl nagyok az elvárások (2)</p> <p>Diszkrimináció (1)</p> <p>Nyelvoktatás (1)</p> <p>Tanórák hossza – szünet hiánya (1)</p> <p>Képzés mennyisége nem felel meg a kifizetett összegnek (1)</p> <p>Jegybeírás (1)</p> <p>Oktatók (1)</p> <p>Kevésbé elérhetőek a tananyagok (1)</p>	<p>Emberséges (4)</p> <p>Széles tantárgyreperatóár (2)</p> <p>Használható tudás (1)</p> <p>Tanár-diák kapcsolat (1)</p> <p>Eszmerendszerre épül (1)</p> <p>Pontos, szervezett (1)</p> <p>Erős nyelvészeti oktatás (1)</p>	<p>Diszkrimináció (3)</p> <p>Nyelvoktatás (2)</p> <p>Kevés kredit – szabadon választható tárgyak hiánya (2)</p> <p>Főlöleges tárgyak (1)</p> <p>Tanórák hossza – szünet hiánya (1)</p> <p>Tanegységek rendszeres névváltoztatása (1)</p> <p>Nincs gyakorlati hely (1)</p> <p>Negatív visszhang (1)</p> <p>Tantárgyak aránytalan eloszlása (1)</p> <p>Oktatók hiányzása sok (1)</p>	<p>Használható tudás (5)</p>

Tan. Kezd.	Létszám					Jelentkezés (hely)			Kedvenc tárgy	Elvárások	Vélemény	Gyengeség	Erősség	
	Össz.	N	N	L	L	1.	2.	3.						
2006	86	F 16	N 25	N 8	F 36	1. 62	2. 15	3. 5	E. 3	Kommunikációs technikák (56) Médianyelv (24) Általános ért. (19)	Színvonalas oktatás (31) Diploma megszerzése (15) Nem volt (13)	Ok (38) Nagyon tetszik (16) Minőségi oktatás (16)	Órarend összeállítás – Neptun (8) Főbbleges tárgyak (7) Kevés szabadsón választható tárgy (7)	Szakmai hozzáértés (24) Színvonalas képzés (19) Gyakorlati képzés (7)
2005	94	13	35	9	34	60	15	8	9	Társadalom és művelődéstörténet (6) Kommunikációs technikák (40) Általános ért. (30) Szemiotika (23)	Kommunikációról mindent megtudni (10) Színvonalas oktatás (34) Diploma megszerzése (15) Nem volt (19)	Ok (31) Minőségi oktatás (14) Nagyon tetszik (11)	Kevés gyakorlat, sok elmélet (21) Tantárgyak ütközése (7) Órarend összeállítás – Neptun (6)	Színvonalas képzés (25) Szakmai hozzáértés (11) Elméleti oktatás (9)
2004	80	7	6	27	49	12	14	3	Médianyelv (17) Kommunikációs technikák (33) Szakmai tárgyak (14) Tömegkommunikáció (11)	Használható tudás (12) Színvonalas oktatás (31) Nem volt (12) Használható tudás (10)	Érdekes (11) Ok (30) Minőségi oktatás (12) Nagyon tetszik (11)	Kevés gyakorlat, sok elmélet (30) Adminisztráció (6) Órarend összeállítás – Neptun (5)	Színvonalas képzés (23) Szakmai hozzáértés (19)	
2003	15	2	9	0	4	9	4	2	–	Általános ért. (7) Szakmai tárgyak (5) Szemiotika (4) Kommunikációs technikák (4)	Médiáról mindent megtudni (7) Színvonalas képzés (7)	Tájékoztató hiánya (10) Ok (5) Színvonalas oktatás (2)	–	–